

Αρχίζει η δεύτερη σκηνοῦλα. Όλες εκεί, έξόν η Άννα. Μαζεύονται γύρω στη φτωχοπούλα και τη ρωτάνε, τί έχει και κλαίγει. Τους ζητάει η ξένη τον καημό της, πώς δέν έχει μήτ' ένα λουλουδάκι νά φέρη της μάννας της, που κοιτεται στο στρώμα άρρωστη. Ξαναρχίζουν τότες οι μικρές τὸ τραγουδι, δίνοντας η καθεμιά τους κ' ένα λουλούδι της ξένης.

— Έγώ σου δίνω πασκαλιά, τραγουδάει η Ξανθούλα.

— Κ' έγώ τοῦ ἄγρου λουλούδια, η Φλώρα.

— Κ' έγώ άνθοστόλιστη ελιά, η Σοφία.

Έπειτα έρχονται παπαρούνες, βιολέτες κτλ.

— Και τώρα πλέξε κ' εσύ Μαγιάτικο στεφάνι και τρέχα στη μάννα, φωνάζει η Έλλη.

— Όχι, στάσου, αντισκόβει η Μικρώ.

— Έχω στην τσέπη μου μιὰ δραχμούλα. σου τη χαρίζω, καλή μικρούλα, λέει η Φρόσω.

Και ξαναρχινούν όλες. Άλλη κουλούρια, άλλη δραχμούλες, και τη φορτώνουν τη φτωχοπούλα.

Έκεί άπάνω παρουσιάζεται κ' η Άννα, με τὸ στεφάνι της μαρμαμένο. Κι αρχίζει η τρίτη η σκηνοῦλα.

— Μπα! πώς σου χάλασε τὸ στεφάνι! λέει της Άννα, η Φρόσω. Τὸ κοιτάζει η Άννα, και φαίνεται κ' η ίδια σά μαρμαμένη.

— Σι βλέπω συλλογισμένη, της κάνει η Ξανθούλα.

Τους άνοίγει τὴν καρδιά της τότε η Άννα. Τους ζητάει πώς «ντροπή και λύπη τη βασανίζει» τόσο που ὡς και τὸ στεφάνι της φαίνεται νά μαρμαρῆκε. Ντροπή και λύπη, που δέν έδωσε κι αυτή ένα δῶρο της ξένης. Και βγάζει τότες τὸ σταυρό της και της τονε φορεῖ. Χειροκροτούν οι μικρούλες, έμολογεί η Άννα πώς ὅποιος ζητάει νά χαρῇ τὰ καλὰ τοῦ κόσμου μονάχος του μαρμάρειται σάν τὸ στεφάνι, και τελειώνει τὸ δραχμουδάκι με τὸ τραγουδι που άρχισε.

Ανέλογες είναι κ' οι άλλες Σκηνές. Α. χ. η «Μπερλίνα», η «Αποκρηάτικη», η «Πρωταπριλιάτικη» κτλ. Όλες μ' άγάπη γραμμένες και νοτισμένες, όλες με τόση τρυφεράδα, που βλέπεις πώς τὰ πονεῖ τὰ μικρά η ποιήτρικ. Και πάντα στη γλυκύφωνη γλώσσα που οι ίδιες οι μαννάδες θὰ τους μιλούσαν και θὰ τους τραγουδάγαν. Τὰ παίρνει έτσι από τὸ χέρι η πονετική μας ποιήτρια τὰ κοπελλούδια της και τὰ φέρνει σὲ λειβάδια χαρῆς άδελφῆς και ζωῆς άληθινῆς, δηλαδή έθνικῆς.

Και τώρα που δώσαμε μιὰ ιδεούλα τοῦ λαμπροῦ έργου της κυρίας Φουντουκλή, ἄς πούμε κ' εκείνο που σκοπεύαμε, άφορμὴ απ' αὐτὸ τὸ έργο, νά πούμε.

Τὸ μεγαλύτερο λάθος που έκαμαν οι περισσότεροί μας καλοί συγγραφείς είναι που γράψανε γιὰ μεγάλους, κ' ἔχι γιὰ μικρούς. Ἄ βγάλουμε τὸ Α. Μελά, τὸν Η. Τανταλίδη, τὸ Δροσίνη, τὸν Ξερόπουλο και τὸν Πάλλη—άν εξαίρέσουμε και τὸν άκούραστο Ψυχάκη που κάτι παιδικήσια μᾶς έταξε, δέν είναι πολλὸς καιρὸς,—άλλος καλὸς ποιητής η λογογράφος δὲ μᾶς έρχεται αὐτὴ τὴν ὥρα στὴ νοῦ που νάφιέρωσε τουλάχιστο ένα μέρος της τέχνης του σ' αὐτὴ τὴ μεγαλύτερη απ' όλες τις έθνικῆς άνάγκες, τὴ μόρφωση τῶν παιδιῶν, παρὰ η γράψανε γιὰ δυὸ τρεῖς μεγάλους, μ' ένα μονάχο καλὸ, που γράψανε ποιὸς λίγο ποιὸς πολὺ σὲ γλώσσα ὑποφερτὴ, η γράψανε γιὰ πεθαμμένους και σὲ πεθαμμένη γλώσσα. Και τὸ χειρότερο, που από τὰ βουκολακίστικα αὐτὰ διαλέγονται ἴσια ἴσια και τὰ βιβλία που καταδικαστήκανε νά διαβάσουν τὰ Ρωμιόπουλα άφότου άνοίγτηκαν τζακτικά σχολειά. Αὐτὸ ὅμως ἄς τᾶφήσουμε. Μᾶς τί άνέλυσε ὁ

φωτισμένος ὁ Φωτιάδης. Τὸ ζήτημα ἔδω είναι που ὁ Ρωμιός, ὁ πραχτικώτερος άνθρωπος που γίνεται στὰ ιδιαίτερά του, είναι πολλές φορές ὁ πιὸ άπραγος κ' ὁ πιὸ άνίδεος, στὰ κοινὰ του και τὰ έθνικὰ του. Έκαμε Σύνταγμα χωρίς πολιτικὴς άρχες, έστησε Ἀκαδημία χωρίς Ἀκαδημαϊκούς, έβγαλε δικηγόρους χωρίς πλάτες, πολὺ φυσικὰ λοιπὸν κι όταν πιάνει τὴν πέννα γιὰ νά συγγράψῃ, νά γράφῃ γιὰ άναγνώστες που δέν ὑπάρχουνε! Μὰ και νά ὑπαρχαν, πάλι άπραγος θάτανε γράφοντας σ' εκείνους, κι ὄχι στὰ παιδιά πρώτα πρώτα, τὰ παιδιά που θάδουν αὔριο νάποδεῖξουν άν άξιζε νά ὑπάρχῃ Ἑλλάδα η ὄχι, τὰ παιδιά που γιὰ γνωστὸς λόγου δέν είχαν πάντα τὴ καλὴ τύχη νά μάθουν από τους γονέους τους τέτοια φιλά τοιχεῖα πολιτισμοῦ σάν εκείνο ἄξονα της φιλανθρωπίας που η κυρία Φουντουκλή τους διδάσκει, και που από τὸ σχολειὸ κι από τὰ παιδικήσια βιβλία προσμένουνε νά τὰ μάθουν.

Ὁ Ψυχάκης έγραψε τις προάλλες κάμποσα και σοφὰ γιὰ τὴν παιδικήσια φιλολογία. Κοντα στ' ἄλλα μᾶς εἶπε και πόσο δύσκολο είναι νά γράψῃς βιβλίο γιὰ παιδιά και νά τὸ γράψῃς καλὰ. Τὸ πιστεύουμε αὐτὸ, άφού γιὰ νά παραστήσῃς ένα πρῆμα στὸ παιδί με δύναμη και μ' άποτέλεσμα πρέπει νά τὸ παραστήσῃς και με παιδικήσια ἁπλότη, κι από τὴν ἁπλότη τίποτις δυσκολώτερο δέν ὑπάρχει. Χρεάζεται μ' άλλους λόγους άληθινὴ τέχνη κι ἁληθινὴ συμπληθητικὴ δύναμη που νά κατεβαίνῃ στὰ βάθια της ψυχῆς τοῦ παιδιοῦ. Ἡ κυρία Φουντουκλή αὐτὸ τὸ χάρισμα φαίνεται νά τᾶχῃ από τὸ Θεὸ, σάν που έχουν άλλοι τὸ χάρισμα νά βλέπουν και νά παρασταίνουν τὴ δική τους ψυχὴ. Έκείνο ὅμως που άπορεῖ άνθρωπος είναι που τόσοι και τόσοι από μᾶς τους άρσενικούς, που μᾶς άρσσουν τὰ δύσκολα, από έμποιοῖς και κάτου, δὲ στοχαστήκαμε νά δοκιμάσουμε κι αὐτὸ τὸ εἶδος, που άφησε πιὰ τὴν τέχνη, είναι κ' ευεργετικὸ και μορφωτικὸ, έπρεπε νά είναι και πιὸ καρδιακὸ. Ὁ λόγος, νομίζουμε, δέν είναι δυσκολόβρετος. Δὲ συνηθίσαμε ἁκόμα νά συλλογιόμαστε πράματα κ' ιδέες: ὅξω από τὸ δικὸ μας ἔγώ.

Τὴν άρετὴ αὐτὴ, τὸ εἶπαμε κι άλλου, δέν τὴν ἔχουμε.

Βγαίνει ὡς τόσο ἄξαφνα μιὰ κυρία και μᾶς τὴ δείχνει αὐτὴ τὴν οὐράνια άρετὴ τετράφανα και ἔαστερα. Βγαίνει και μᾶς άποδείχνει πώς ἂ δέν τὴν κτεχούμε ἑμεῖς οι άλλοι, είναι από κακὸ συνήθειο κι ὄχι από κακὸ φυσικὸ. άφού ὀρίστε που μιὰ Ρωμιόπουλα τὴν κατέχει.

Καιρὸς νάρχίσουμε, ὅσο ἔχουμε ἁκόμα κάτι νά πούμε, κάτι νά γράψουμε. Ἄς πάρουμε τὴν κυρία Φουντουκλή πρότυπό μας, κι ἂν η κυρία Φουντουκλή δὲ μᾶς σώνει, ἄς πᾶμε στὴν Εὐρώπη κι ἄς δοῦμε με τί λογῆς παιδικήσια παραμυθίακια μαγεύει σήμερα τὰ Ἑγγλεζόπουλα ὁ μεγάλος και πολὺς Κίπλιγκ.

A. E.

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΩΡΙΑΣ (Θεσσαλία)

Κοντὰ στὰ Τέμπη ὑπάρχει τὸ κάστρο της Ὠριάς. Αὐτὴν τὴν πολιορκούσαν και σάν εἶδε τὰ στενά, ἐπειδὴ δέν ἤθελε νά τὴν πιάσουν ζωντανή, ἔπεσε από τὸ βράχο και ἔσκοτώθη. Ὁ τάφος της είναι εἰς τὸ βράχο, άπέναντι εἰς τὴν πηγὴ της Ἀφροδίτης· πηγαίνει κανεῖς ὡς εκεί από να μονοπάτι. Καμμὴ φορά τὴν άκοῦν και βογγᾶ μέσα απ' τὸν τάφο. Και πάνω στὸν τάφο είναι φυτρωμένη μιὰ ροῖδιξ, που πατὲ δέν πέφτουν τὰ φύλλα της.

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

Η ΜΟΔΑ

Ἀπὸ τὸ Παρίσι, 30 τοῦ Σποριᾶ

Φίλε μου «Νουμά»,

Εἶναι μεγάλη μὴδα φέτος γιὰ τις κυρίες οι ρεντεγκότες. Αὐτὸ τὸ εἶδος φόρεμα ἔχει τὴ μεγάλη χάρη νά στέκῃ καλὰ, και νά εἶναι κατάλληλο γιὰ κάθε περίσταση. Γιατὶ και σὲ βίτσιες μπορεῖ κανεῖς νά τὸ φορέσῃ και στὸν περίλυπο τὸ ἴδιο.

Ἡ ρεντεγκότια γίνεται από κάθε εἶδος τούχι κ' εἶναι πανοφόρο κομῶν και ὁμοοφο. Τὸ πιὸ συνηθισμένο εἶναι νά τὴν κάνουμε από τὸ ἴδιο ρούχο της φούστας, και τότε ἔχουμε ένα καλὸ κοστοῦμι και πολὺ κόμμοδο. Εἶναι κομμένη ὅπως κὰ η άντρίκια, με μὴνι τὴ διαφορὰ, πὼς ἔχει δυὸ πιέτες στὸ στήθος γιὰ νά σηματοῖζεται η μέση, κι ἄντις νά εἶναι σταβρωτὴ μπροστὴ, σάν τῶν άντρώων, μνήσκει λίγο άνοιχτὴ κι άφίνει νά φαίνεται ένα γλεγκάκι ἄπο τούχα χρωματιστὴ, και προπάντων από τοσχίσιον φιλή ποροκαλιὰ η χρυσαφιὰ. Αὐτὸ τὸ γλεγκάκι εἶναι ραμμένο ἁπάνου στὴν ρεντεγκότια και ξεκομπώνεται μαζί μ' αὐτὴν. Από τὴν ἴδια χρωματιστὴ τοσχίσιον ἔχει και κάτω κάτω στὸ μανίκι λίγο ρεβέρ, καθὼς και στὸ λαμπὸ τὸ γυναιᾶ από τὴν ἴδια. Κομπώνεται με χρυσὰ κομμάτια σκαλιστὰ, κι από τὰ ὅμοια ἔχει δυὸ μεγαλήτερα πίσω στὴ μέση.

Ἡ φούστα, που πηγαίνει καλῆτερα με τὴν ρεντεγκότια εἶναι καμωμένη από τὴν ἴδια τούχα, ὅπως εἶπαμε, και κομμένη ὅλο λόξες σάν τὴν ὀμπρόλλα, με τὴ διαφορὰ πὼς οι λόξες της εἶναι, από τὴν μπροστινὴ μεριὰ ἴσιες, και λοξέβουνε μόνο πρὸς τὰ πίσω. Πρέπει νά εἶναι λίγο μακροῦτοικη, χωρίς ἑμως και νά σέρνεται πάρα πολὺ.

Αὐτὴ η φορεσιὰ εἶναι πολὺ ὁμοορη, μὰ ἔχει κ' ένα μεγάλο κακὸ, που θέλει τὸν άνθρωπὸ της. Θέλει δηλαδή, ἐκείνη που τὴ φορεῖ νά μὴν εἶναι οὔτε πολὺ παχειὰ, οὔτε πολὺ κοιτὴ, γιατί τότε πηγαίνει πολὺ ἄσκημα. Προτοῦ λοιπὸν αποφασίσουμε νά τὴ φορέσουμε, εἶναι άνίγκη νά καλοκοιταχτοῦμε στὸν καθρέφτη, και χωρίς νά κολαέψουμε τὸν ἑαυτό μας, νά συλλογιτοῦμε, ἂ δέν εἶναι καλῆτερα νά διαλέξουμε καμιάν ἄλλη φορεσιὰ.

ANNA K. ΞΕΝΟΥ

Η ΚΛΟΚΟΒΑ

Πολὺ ἂς παρακαλέσω τὸν άγκνητὸ «Νουμά»— που εἶναι δὲ και τόσο καταδεχτικὸς—νά μοῦ δώσῃ και σήμερα λίγη θέση γιὰ νά γράψω κάμποσες ιστορικῆς θήμηςες, που και πάλι μούφερε κ' Ἑλληνικὴ Πατρίδα» τοῦ κ. Κ. Γούναρη με μερικὰ μέρη πουχε τελευταία αναφέρει. Κι ἂς χρωστῶ και στὸ «Νουμά» μεγάλῃ γιὰ τὴ φιλοξενία του χάρι, που τέτια χρωστῶ και στὸν κ. Γούναρη, γιατί πολλές φορές ἔγινεν άφορμὴ, μέσ' στὴ φιλασιδωμένη ὁμορφιὰ της πρωτέβουσας που ζούμε, νά θυσιώμαστε και τὴν ἄγρια ὁμορφάδα, τις άπείριτες χάρες και τὴ δοξασμένη λεβεντιά, της γλυκειᾶς μας μάννας, της Ρούμελης.

Σήμερα—μεατοῦ Νουμά· τὴ θέληση—θὰ εἶπὼ λίγες λέξεις γιὰ τὴν Κλόκοβα, ἄξιο γιὰ τὴ Βαράσοβα και μεθάριο, ἂν ἔβρω, μερικῆς σημείωσης πῶχω, θὰ γράψω γιὰ τὰ Κοιμάλια.

* *

Ἡ Κλόκοβα εἶναι ζουνε τοῦ Βενέτικου, τὰ πό-